

BERGHE, Odile van den (Steenhuize-Wijnhuize 4 november 1881 – Eeklo 18 februari 1956).

Werd vrij vroeg weduwe van Josse Maréchal en begaf zich in de politiek in Brugge, waar ze in 1907 vanuit het Aalsterse was komen wonen. In 1921 kandideerde Van den Berghe op een kartellijst van Fronters en de Christene Volkspartij van Camiel Moeyaert. Ze werd verkozen en zetelde in de

Van den Berghe was de tweede vrouwelijke senator in de Belgische geschiedenis. Van 1940 tot 1945 was ze leidster van het VNVV. In de brochure "Het V.N.V. Hou zee!" (februari 1941) werd ze in die hoedanigheid geportretteerd. (C. VAN LOUWE)

Brugse gemeenteraad tot 1926. Tijdens de campagne kwam ze op voor vrouwenkiesrecht. Als mandataris had ze aandacht voor sociale thema's en de vernederlandsing. In 1925 trad ze toe tot het Katholiek Vlaamsch Nationaal Verbond (KVVN), de West-Vlaamse Vlaams-nationalistische partij die uit de Frontpartij werd geboren. In 1929 en 1932 werd ze als lijsttrekker van de KVVN-lijst verkozen in de West-Vlaamse provincieraad waarin ze tot 1936 zetelde. In 1933 trad ze met het KVVN toe tot het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV). Bij de parlementsverkiezingen van 1936 trok ze de senaatslijst van het Vlaamsch Nationaal Blok (VNB), de verkiezingsformatie van VNV. Bij eerdere nationale verkiezingen had ze slechts op lagere plaatsen van de lijst gefigureerd. In 1936 was ze een van de drie vrouwen op de VNB-lijsten en de enige die op een verkiesbare plaats stond. Ze behaalde 897 voorkeurstemmen, werd verkozen als nationaal geëcoopteerd senator en zo de tweede vrouwelijke senator in de Belgische geschiedenis. Haar coöptatie was een erkenning voor haar jarenlange politieke inzet, maar had ook te maken met de regionale verdeling van de mandaten, waarbij West-Vlaanderen een tweede mandaat in de Senaat kreeg. In het parlementaire halffrond stelde ze zich in de eerste plaats op als Vlaams-nationaliste. Voorts had ze aandacht voor zogenaamd 'vrouwelijke' thema's als onderwijs, gezin, hygiëne, prostitutie. Het thema van het vrouwenkiesrecht sneed ze niet aan. In 1939 trok ze opnieuw de senaatslijst in Brugge. Haar persoonlijke populariteit steeg tot 1517 voorkeurstemmen, maar ze keerde niet terug naar de Senaat. De partij besliste Hendrik Borginon nationaal te coöpteren. Dit leidde tot wrevel bij het Vlaamsch Nationaal Vrouwenverbond (VNVV), de vrouwenorganisatie van het VNV waarvan Van den Berghe lid was. Van den Berghe zelf aanvaardde de beslissing. Ze stelde zich steeds loyaal op ten opzichte van de partij.

Toen in de herfst van 1940 een crisis uitbrak in het VNVV doordat leidster Magda Haegens met haar organisatie een onafhankelijke koers van het VNV wilde varen, kon de partij opnieuw rekenen op haar loyaliteit. Van den Berghe behoorde toen tot de Hoofdraad van het VNVV. In november 1940 werd ze door VNV-leider Staf de Clercq aangesteld als nieuwe VNVV-leidster. Ze werd tevens uitgeefster van het VNVV-blad *Vrouw en Volk* dat het door Haegens gecontroleerde *Nele* verving. Van den Berghe verstevigde de organisatorische band met het VNV en erkende dat de VNV-leider ook de hoogste leider van de vrouwen was. Toen die in 1941 de Dietsche Meisjesscharen, tot dan een onderdeel van het VNVV, zelfstandigheid verleende, aanvaardde ze die beslissing hoewel ze er zich had tegen verzet. Onder het leiderschap van Van den Berghe telde het VNVV circa 5000 leden. Het was een weinig dynamische vereniging. Volgens Van

den Berghe kwam dat omdat het VNVV stiefmoederlijk behandeld werd door het VNV. In 1943 ontving het VNVV slechts 4500 frank subsidie van de partij. Van den Berghe stelde zichzelf en haar organisatie volledig ten dienste van de **collaboratie** van het VNV. Ze maakte onder meer propaganda voor de werving van Vlaamse vrouwen voor het Duitse Rode Kruis.

Bij de bevrijding dook ze onder. Ze kon vluchten naar Zwitserland. Voor de krijgsraad van Brugge werd ze op 8 juli 1946 bij verstek ter dood veroordeeld. In 1954 keerde ze terug naar België om er korte tijd later te overlijden.

WERKEN: Artikelen in *Vrouw en Volk* (1941-1944); – ‘De Vlaamsch-Nationale vrouw in onzen strijd’, in *Het VNV Hou zee!*, 1941, p. 38-38.

LITERATUUR: *Vrouwen in de Vlaamse Beweging 1919-1945*, 1981; – I. Gesquière, ‘Odila Maria Maréchal-Van den Berghe (1881-1956)’, in *Tien vrouwen in de politiek. De gemeenteraadsverkiezingen van 1921*, 1994, p. 143-153; – B. de Wever, *Greep naar de macht. Vlaams-nationalisme en Nieuwe Orde. Het VNV 1933-1945*, 1994.

BRUNO DE WEVER